

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.21.704/2011/8.

A Fővárosi Ítéltábla felperesnek - a Tóth Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Halász Attila ügyvéd) által képviselt Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet I. rendű és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (1011 Budapest, Fő u. 44-50.; ügyintéző: dr. Sas Gábor jogtanácsos) által képviselt Magyar Állam II. rendű alperes ellen **közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2011. április 13-án meghozott - 2011. május 25-én kelt 17. sorszámu végzésével kijavított - 5.P.22.107/2010/13. számú ítélete ellen a II. rendű alperes 16. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja, és kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 100.000 (százezer) Ft perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

Keresetében a felperes személyhez fűződő jogai megsértésének megállapítását, az I. rendű alperes további jogsértéstől eltiltását, valamint az I. rendű és II. rendű alpereseket 28.885.000 Ft és járulékai megfizetésére kötelezését kérte. Keresetét az Alkotmány 54. § (1) és (2) bekezdésre, a 70/D. § (1) bekezdésre, valamint a Ptk. 75. § (1) bekezdésre és 84. §-ra alapította. Keresetének ténybeli alapjaként előadta, hogy 2007. március 8-tól 2010. szeptember 13-ig a II. rendű alperes neveézet baracskai objektumában töltötte a jogerős szabadságvesztés büntetését, ahol nem biztosították számára a jogszabályi előírásoknak megfelelő elhelyezést. A zárkában túlzsúfoltság miatt a légtér drasztikusan lecsökken, ami már egészségkárosításnak minősül, továbbá a 4-es és 5-ös épületben a zárkák padozatát egészségkárosító,

rákkeltő ólom alapú festékekkel festették le. Hivatkozott arra, hogy a büntetés-végrehajtási intézet központi költségvetési szerv, az államnak közvetlenül alárendelt igazgatási egysége. Az állam feladata annak biztosítása, hogy minden intézménye működéséhez szükséges feltételek és források rendelkezésre álljanak. A nem vagyoni kártérítési igényét arra alapította, hogy az oxigénhiányos állapotból eredően migrénés fejfájása alakult ki, a festékekkel kapcsolatban egészségkárosodása még nem következett be, de annak hatására légúti megbetegedés kialakulhat. Továbbá előadta, hogy magas lett a vérnyomása.

Az alperesek a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérték.

Az I. rendű alperes elismerte, hogy az alperesi intézmény túlzsúfolt, de a fogvatartotti létszám és az ebből adódó zsúfoltság objektív helyzet, ezen az I. rendű alperes változtatni nem tud, azért felelőssé nem tehető.

Vitatta azonban, hogy a túlzsúfoltság veszélyt jelentene az emberi egészségre, vitatta azt is, hogy a padozat festésekor rákkeltő anyagokat használtak volna. Vitatta, hogy a felperest kár érte volna.

A II. rendű alperes előadta, hogy sem a büntetés-végrehajtási szervezet anyagi forrásainak biztosításáért, sem pedig az egyes intézmények vezetésének ellenőrzésért az állam közvetlenül nem felelős, hanem szervei útján látja el feladatát, amik külön jogi személyek. A Ptk. 28. § (1) bekezdése szerint az állam jogképessége akkor jelenik meg, ha mint a vagyoni viszonyok alanyaként szerepel egy jogviszonyban. Nem terheli a III. rendű alperes neveot felelősség a közigazgatási hatósági, bírósági, ügyészégi, illetve büntetés-végrehajtási szervek által okozott kárért, az államnak nincs mögöttes felelőssége az ilyen károkért.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 100.000 Ft + áfa perköltséget. A kereseti illetékről pedig úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli. Ítéletének indokolásában hivatkozott az 1979. évi 11. tvr. 35. § (1) bekezdésére, a Ptk. 84. § (1) bekezdésére, a Ptk. 339. § és 349. §-ára, a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet

137. § (1) és (2) bekezdésére. Rögzítette, hogy a szabadságvesztés végrehajtása a büntetés-végrehajtási szerveknek a közhatalom gyakorlása során kifejtett olyan intézkedő tevékenysége, amelyre az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Az I. rendű alperes maga is elismerte, hogy a zárkák túlzsúfoltsága miatt nem tudta biztosítani a rendeletben írtak betartását. Ugyanakkor az I. rendű alperes a kártérítési felelősség alól sikeresen kimentette magát annak bizonyításával, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható. A fogvatartotti létszám és a rendelkezésre álló börtönkapacitás az ebből fakadó zsúfoltság olyan objektív körülmény, amit az I. rendű alperes nem képes megváltoztatni, a börtönviszonyok objektív körülményeiért nem vonható felelősségre, különös tekintettel arra, hogy nincs jogszabályi felhatalmazása, hogy a büntetéseket és intézkedéseket ne hajtsa

végre helyszűke miatt. Az I. rendű alperes felelőssége felróhatóság hiányában nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a személyiségi jogsértés önmagában nem vagyoni kártérítési kötelezettséget nem alapoz meg. Megállapította, hogy a sérelmezett helyzet nem volt olyan súlyos fokú és olyan jelentős időtartamú, ami a felperes testi, lelki, illetve egészségi állapotának romlását, vagy megbetegedését idézhette volna elő, ugyanakkor a felperes által hivatkozott fejfájást semmivel sem támasztotta alá. A festékekkel kapcsolatos állítást a felperes semmivel sem támasztotta alá, továbbá maga is úgy nyilatkozott, hogy kimutatható egészségkárosodás eddig nem érte.

A kártérítési felelősség megállapításának egyik feltétele a kár bekövetkezése tehát nem állapítható meg. Önmagában a kár jövőbeli bekövetkezésétől való félelem kártérítési felelősséget nem alapoz meg.

A II. rendű alperessel kapcsolatban a bíróság rögzítette, hogy a központi költségvetés beruházásainak megvalósítása végett az állam közvetlenül polgári jogi jogviszonyba nem lép. A polgári jogviszonyba nem az absztrakt állam, hanem az egyes funkciókat ellátó, elkülönült jogi személyek lépnek. Csak jogszabályi felhatalmazás alapján van helye az állam közvetlen kártérítési felelőssége megállapításának, de jelen esetben erre nincs mód. Nincs a III. rendű alperes nevének mögöttes felelőssége a büntetés-végrehajtási intézet működésével okozott károkért. A jogsértéstől való eltiltásra irányuló kereseti kérelem oka fogott, ugyanis a felperes nem az I. rendű alperes baracskai objektumában tölti büntetését.

A pereszes felperest a bíróság kötelezte az I. rendű alperes perrel felmerült költségei megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján. A jogi képviselő munkadíját a kifejtett munkával arányosan állapította meg (32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont és (6) bekezdés). A bíróság a II. rendű alperes jogtanácsosi munkadíj megállapítása iránti kérelmét elutasította, mert a jogtanácsost munkadíj kizárólag a megbízó munkáltatóval kötött megállapodás alapján illeti meg, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet csak az ügyvédi munkadíjról szól, míg az 1983. évi 3. tvr. a munkadíjról nem rendelkezik. A II. rendű alperes képviselője munkaviszony keretében látja el a képviselői feladatát, ezért részére a hivatkozott jogcímen nem jár munkadíj.

Pontosított fellebbezésben a II. rendű alperes az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság kötelezze a felperest 100.000 Ft perköltség megfizetésére a II. rendű alperes javára.

Előadta, hogy a kereset elutasítása miatt a II. rendű alperes teljes egészében pernyertes lett. A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pereszes felet kell kötelezni. A Pp. 67. § (1) bekezdés i) pontja alapján meghatalmazott lehet a jogi személy jogtanácsosa, jogi előadója is, akit a (2) bekezdés alapján az ügyvéd jogállása illet meg. Az azonos jogállás a perköltségre jogosultságra is kiterjedően azonos jogokat és kötelezettségeket jelent. A Pp. 67. § (1) és (2) bekezdés együttes értelmezése alapján az ügyben eljáró jogtanácsos javára az ügyvéddel azonos mértékű munkadíjat lehet és kell megállapítani. A felszámítandó munkadíj a munkáltatót illeti meg, mert a jogtanácsos a jogi tevékenységét munkaviszonyban látja el, a munkadíjat nem a jogtanácsos, hanem a munkáltató részére kell megfizetni.

A felperes és az I. rendű alperes a fellebbezésre nem tettek észrevételt.

A másodfokú bíróság a felperes fellebbezését a Pp. 256/A. § (1) bekezdés b) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján - fellebbezés hiányában - nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét elutasító és az I. rendű alperes részére fizetendő perköltségre vonatkozó rendelkezését.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint alapos.

A polgári perben a perköltséghez tartozik a jogtanácsos munkadíja is (Pp. 75. § (2) bekezdés, Pp. 67. § (2) bekezdés, Ptk. 685. § c) pont). Abban az esetben, ha a jogtanácsos nem megbízási szerződés, hanem munkaviszony alapján lát el képviselői feladatokat, erre vonatkozó külön jogszabály rendelkezésének hiányában, a jogi képviselői feladatot ellátó jogtanácsost az ügyvéd jogállása illeti meg, így a jogtanácsos munkadíjának megállapítására a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R.) rendelkezéseit kell alkalmazni (Pp. 67. § (2) bekezdés). A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésében alapján megváltoztatta, és a II. rendű alperes részére perköltséget állapított meg a R. 3. § (2) bekezdésének b) pontja és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján.

A le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. január 10.

Dr. Tölgy-Molnár László s.k.
a tanács elnöke, előadó

Dr. Madarász Anna s.k.
bíró

Dr. Hóbl Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: